

NEWSLETTER

SZIF

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ
INTERVENČNÍ FOND

KVĚTEN / ČERVEN 2025

03

Nový vizuální styl je víc než jen logo. Je to způsob, jak komunikujeme.

Agroturistika jako důležitý rozměr podnikání na farmách. Příklady dobré praxe

Podpora včelařství nejen v roce 2025. Včelí farma Poděbrady

Krajinou koutů Toulavy

Vážené čtenářky a čtenáři,

včely jsou nenápadnými, ale nepostradatelnými hrdinkami naší přírody. Bez jejich opylovací činnosti by nebylo možné zachovat pestrost rostlin, rovnováhu ekosystémů ani dostatek potravin. Přesto dnes včelstva čelí celé řadě hrozeb – od klimatických změn přes úbytek přirozeného prostředí až po nemoci a škůdce.

Státní zemědělský intervenční fond proto dlouhodobě podporuje včelaře prostřednictvím dotačních programů. Tyto prostředky pomáhají nejen s obnovou a rozvojem včelstev, ale také s modernizací vybavení a ochranou zdraví včel. Naším cílem je vytvořit podmínky pro udržitelné včelařství, které bude životaschopné i do budoucna.

Podpora včel není jen otázkou zemědělství – je to investice do života nás všech. Každý úl, každá včela, každý opylený květ je krokem k rovnováze, kterou příroda tolik potřebuje.

Děkujeme, že vám na včelách záleží.

Vítězslav Vopava,
ředitel Sekce přímých plateb,
environmentálních podpor,
SOT a LPIS

Obsah

Aktuality	3
Konference ředitelů platebních agentur	5
Nový vizuální styl je víc než jen logo. Je to způsob, jak komunikujeme.	6
Jarní Flora Olomouc 2025	12
Agroturistika jako důležitý rozměr podnikání na farmách. Příklady dobré praxe	14
Podpora včelařství nejen v roce 2025. Včelí farma Poděbrady	23
Krajinou koutů Toulavy	30
Czech Food Expo 2025	34
Naše pole 2025	36
Domácí zmrzlina s medovinou, ořechy a mletým mákem	38
Chystáme	40

Newsletter SZIF

Vydává: Státní zemědělský
intervenční fond

Periodicita: dvouměsíčník

Měsíc vydání: červen 2025

Redakce: Oddělení tiskové, SZIF

Foto: archiv SZIF, Depositphotos,
archiv Studničkovi, archiv
Konvalinkovi, archiv Posádovi

Infolinka: +420 222 871 871
info@szif.gov.cz / szif.gov.cz

Najdete nás také na:

Aktuality

Na opatření AEKO meziplodiny, biopásy je připraveno přes 106 milionů korun

Zhruba 106 milionů korun poskytne Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) na opatření AEKO meziplodiny, biopásy. SZIF začal v květnu vydávat rozhodnutí v souladu s harmonogramem podle předpokládané administrace opatření Jednotné žádosti. Dotace jsou vypláceny na hektary dílu půdního bloku se zemědělskou kulturou standardní orná půda. Meziplodiny jsou díky vytváření zeleného pokryvu a jeho následného zapravení do půdy zdrojem organických látek a zvyšují obsah humusu v půdě. Základem pro získání dotace je povinnost realizovat péči v rámci pětiletých závazků. Kromě dalšího musí žadatel například naplnit podmínky Cross Compliance. O dotace si požádalo 585 farmářů.

Soud zamítl žalobu, přípravy mohou pokračovat

Krajský soud v Ostravě pravomocně zamítl žalobu spolku Děti Země, který napadl územní rozhodnutí ke stavbě přehrady v Nových Heřminovech. Rozhodnutí umožňuje zahájit kroky směřující k podání žádosti o vydání stavebního povolení, jehož vydání se očekává v roce 2026. Vodní dílo je zásadním prvkem protipovodňové ochrany v povodí řeky Opavy. Po svém dokončení výrazně zvýší bezpečnost měst a obcí Zátor, Brantice, Krnov, Opava atd. Ze sedmnácti nevypořádaných majetkových vztahů je aktuálně dohodnuto čtrnáct. V ostatních případech přijde ke slovu vyvlastňování. Stavba by měla být zahájena v roce 2027 a uvedení přehrady do zkušebního provozu je plánováno na rok 2032.

Ministerstvo zajistilo více peněz pro veterináře

Inspektoři Státní veterinární správy (SVS) dostanou k platům letos navíc 6,6 milionu korun za mimořádné nasazení při opatřeních proti šíření slintavky a kulhavky. Onemocnění se rozšířilo zejména v chovech na Slovensku či Maďarsku, nicméně do tuzemska se nedostalo. Na konci května skončily i kontroly přepravečů prováděné s Policií ČR na hranicích se Slovenskem. Vozidla nad 3,5 tuny mohou pro vjezd do ČR použít opět libovolný hraniční přechod bez nutnosti dezinfekce. I nadále však musí přepravci počítat s namátkovými silničními kontrolami ve vnitrozemí. V platnosti zůstávají opatření cílená na zvýšení biologické bezpečnosti v chovech a preventivní vyšetřování mléka a zvěřiny v příhraničních regionech.

Loňské povodně: EU přiklepla zemědělcům 185 milionů korun

Mimořádnou podporu ve výši 185 milionů korun získají čeští zemědělci jako částečnou náhradu za škody, které jim způsobila povodeň v září 2024. Příspěvek schválila Evropská komise, peníze půjdou z evropské zemědělské rezervy. Ministerstvo zemědělství připravuje na základě nařízení Komise potřebnou národní legislativu a následně také spuštění administrace podpory prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu. Prostředky musí být podle schváleného nařízení vyplaceny nejpozději do 31. prosince 2025. Podrobnosti k podání žádostí a administraci této podpory zveřejní MZe a SZIF na svých webových stránkách po přijetí příslušného nařízení vlády. Silné přívalové deště a následné záplavy způsobily v září 2024 značné škody zejména na produkci některých polních plodin a zeleniny.

Zemědělci letos podali 30 275 Jednotných žádostí

Více než 30 miliard korun rozdělí Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) mezi zemědělce, kteří letos požádali o dotace prostřednictvím Jednotné žádosti. Díky ní je možné žádat o přímé platby i neprojektová opatření Rozvoje venkova. Jednotnou žádost Fond přijímal v řádném termínu do 15. května 2025. Poté je přijímal až do 9. června, ovšem se sankcí 1 % za každý pracovní den prodlení. Zemědělci i letos podávali Jednotnou žádost pouze elektronicky, a to prostřednictvím Portálu farmáře. SZIF nyní eviduje 30 275 žádostí. Stejně jako v minulých letech mohli žadatelé využít semináře, webináře, poradenskou pomoc pracovníků Fondu na 65 pracovištích v regionech i infolinku SZIF.

Portál GTfoto se sloučil s portálem AMS

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) sloučil webový Portál AMS a GTfoto, přičemž zůstává Portál AMS. Funkcionality zůstávají zachovány, veškeré informace tak uživatelé najdou přehledně na jednom místě. Samotný Portál GTfoto zůstává zachován pro vnitřní potřebu Fondu. Při přípravě sloučení šlo o to, aby uživatelé našli funkcionality na jednom místě pod jedním přihlášením, a to společně s dalšími záložkami, především scoreboardm. Zároveň Fond klade důraz na to, aby uživatelé našli funkce tam, kde je čekají. Společně se změnou Portálu Fond redesignoval mobilní aplikaci SZIF GTfoto, která se přejmenuje na aplikaci SZIF. Webový systém byl spuštěn 16. června 2025.

Varšava hostila Konferenci ředitelů platebních agentur

Ve dnech 5. až 7. května 2025 se ve Varšavě uskutečnila pod patronátem polského předsednictví 57. Konference ředitelů platebních agentur EU. Fond na této tradiční akci reprezentoval z pozice vedoucího české delegace generální ředitel SZIF Petr Dlouhý.

Do Polska jej doprovodil ředitel Odboru LPIS, AMS a GIS Jakub Šuma a vedoucí Oddělení zahraničních vztahů Telis Aliapulios. Konferenci slavnostně zahájili polský ministr zemědělství Czesław Siekierski a prezident polské platební agentury ARMA Wojciech Legawiec.

V průběhu tří denního setkání, které se konalo v konferenčních prostorách fotbalového stadionu, bylo diskutováno široké spektrum témat. Mimo jiné se řešilo stanovení prahové hodnoty stability pro určení maximální způsobilé plochy (MEA) v systému identifikace pozemků (LPIS) integrovaného administrativního a kontrolního systému (IACS) či správnost sankcí ukládaných platebními agenturami v souvislosti s identifikací umělých podmínek v kontextu zemědělské legislativy EU i vnitrostátní legislativy.

Konference byla pro náš Fond i tentokrát velice přínosná, zejména ve smyslu upevnění a navázání nových vztahů se zástupci zahraničních platebních agentur. Cenná byla rovněž výměna znalostí a vědomostí. 58. Konference ředitelů platebních agentur EU se bude konat v termínu 19. až 21. listopadu 2025 v Kodani.

Nový vizuální styl je práce se značkou. Ta musí být výrazná, variabilní a uchopitelná do všech komunikačních příležitostí.

Nový jednotný vizuální styl SZIF představuje promyšlený komunikační systém, který sjednocuje výstupy napříč všemi kanály a zároveň respektuje poslání Fondu. Jak probíhá jeho implementace? O tom jsme hovořili s Evou Češpíovou, ředitelkou Odboru komunikace, která projekt vede.

SZIF po téměř dvaceti letech proměnil svou vizuální identitu. Co bylo hlavním impulzem pro tuto změnu? Proč státní organizace, jako je SZIF, potřebovala nový JVS?

Původní vizuální identita Fondu vznikla v roce 2004, takže jsme skutečně s rebrandingem začali přesně po dvaceti letech. Komunikace jako taková prochází poslední roky zásadní transformací a my jsme museli adekvátně zareagovat.

Přispěl k tomu rozmach sociálních sítí, videí a podcastů?

Určitě, dynamika sociálních médií je na vzestupu a tento vývoj nemůže ignorovat nikdo, ani státní úřad. A právě při tomto turbulentním vývoji komunikačních trendů jsme u původního jednotného vizuálního stylu naráželi na jeho limity. Například Facebook, který loni oslavil dvacet let, přes původní predikce neustále roste, máme účty i na dalších platformách, jako je Instagram, X, YouTube, Portál farmáře nebo aplikace AMS. Státní zemědělský intervenční fond má široké portfolio komunikačních partnerů: zemědělce, Ministerstvo zemědělství a jeho podřízené organizace, Evropskou unii, Evropskou

Typografické vítězné pojetí navázalo na původní logotyp, ale je obohaceno o nápaditý detail v šikmé části druhého písmene ve zkratce SZIF. Tento grafický prvek, diagonála v písmeni, se stal nosným grafickým motivem nového vizuálního stylu. Oblé prvky v písmenu Z mají připomínat pole a přírodní tvary, jako jsou listy, diagonála pak vytváří dojem cesty mezi poli, rostoucí klas, nebo otisk od traktoru. Autoři pojali návrh velmi variabilně a hravě, vše doplňuje zelená barva, která odkazuje k přírodě a k zaměření platební agentury.

Jak probíhá implementace nového JVS, co bylo největší výzvou?

Implementaci jsme zahájili v červnu 2024 vydáním Výroční zprávy za rok 2023 v novém vizuálním stylu. Rebranding úřadu naší velikosti je postupný proces, který realizujeme interně. Výjimkou byla pouze jedna situace, kdy jsme kvůli nedostatku kapacit museli pro přípravu rozsáhlé příručky k Jednotné žádosti pro žadatele využít externí pomoc. Studio připravilo grafický manuál, podle kterého naše grafická z tiskového oddělení Fondu vytváří a upravuje původní dokumenty do nového JVS. Za loňský rok to byly stovky dokumentů.

komisi, další platební evropské agentury, nevládní organizace a samozřejmě novináře. V dnešní rychlé online době si s tiskovou zprávou nevystačíme a jsme v interakci s partnery právě na všech těchto platformách.

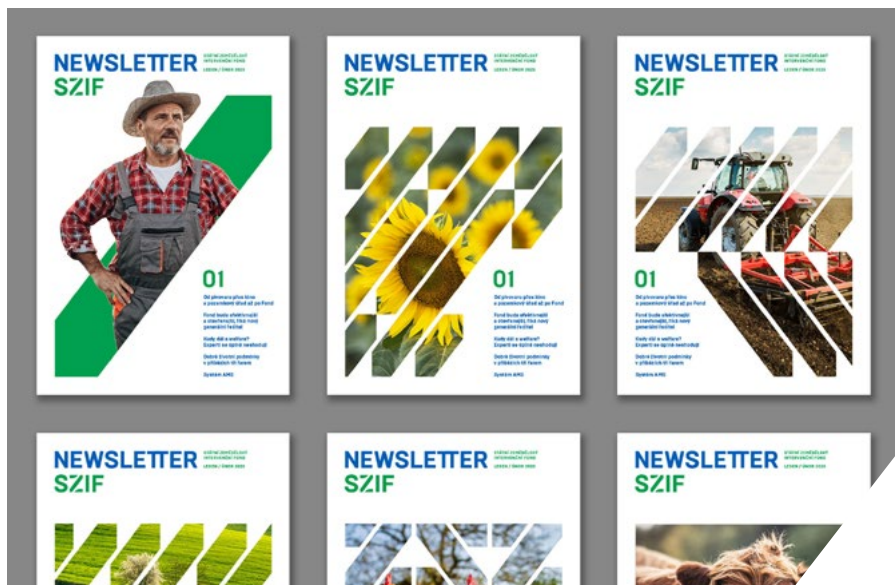
Zpět k vizuálnímu stylu. Podařilo se vám naplnit očekávání?

Jsem přesvědčená, že ano. Komunikace Fondu se musela změnit k výrazně většímu objemu obsahu pro sociální média, cíleným obsahem pro další kanály a více se přiblížit cílovým skupinám. Velice zjednodušeně řečeno jednotícím prvkem tohoto komunikačního mixu je značka a ta musí být výrazná, variabilní a uchopitelná do všech komunikačních příležitostí. Proto bylo potřeba přistoupit ke změně vizuálního stylu a rozpracovat ho do většího detailu a širokého pokrytí, tak aby identita SZIF byla graficky působivá, zapamatovatelná, nadčasová a měla uplatnění na tištěných materiálech, veletržních stáncích i v online komunikaci.

Jak probíhal výběr vítězného návrhu a co rozhodlo o vítězství studia HMS design? Co vás osobně na návrhu HMS nejvíce zaujalo?

Já osobně jsem u počátků zadávání soutěže, kterou pořádal

Czechdesign, nebyla. Do projektu jsem naskočila až ve fázi spolupráce s vítězným týmem. Do finále postoupily čtyři týmy: Studio Marvil, Studio Svěráz, HMS design a duo Věra Marešová a Ondřej Zámeš. Soutěžící navrhovali nejen vizuální identitu, ale i podobu ikony pro nový systém AMS, grafiku podznaček Fondu, newsletter a příspěvek na sociální síť. Odborná porota složená z oceňovaných odborníků z brandže, jako je Petr Štěpán, Tomáš Machek a Kateřina Přidalová, vybrala jako vítěze studio HMS design, se kterým jsme začali pracovat na manuálu nového jednotného vizuálního stylu Fondu. Ten nakonec čítá na 180 stran a kvůli svojí robustnosti je celý online.

Dobře, od grafičky se toto očekává. Ale jak si s novinkou poradili ostatní zaměstnanci Fondu?

Velmi dobře a samostatně. Jejich práce v agentuře je sama o sobě náročná a zaměřená na administraci žádostí o dotace, a ne na předělávání dokumentů. Proto všem kolegům napříč SZIF patří obrovský dík. Vše jsme společně zvládali, často s velkým časovým vypětím, ale v rámci interních kapacit, což je unikátní. Změna jednotného vizuálního stylu úřadu po dvaceti letech není jen změna hlavičkového papíru, ale tisíce dalších interních dokumentů, které jsou součástí dokumentace žádostí, auditů, ekonomických a právnických dokumentů v Česku, ale i v rámci komunikace s Evropskou komisí.

Na Odboru komunikace jsme připravili harmonogram implementace, který se přirozeně odvíjel od našeho ročního dotačního plánu. Zohlednili jsme v něm termíny pro příjem žádostí, s nimiž souvisí i úpravy příruček pro žadatele. Museli jsme také počítat s mimořádnými událostmi, jako byly loňské mrazy, povodně, SLAK nebo účast na veletrzích. Pravidelně jsme se scházeli v měsíčních intervalech s týmem složeným ze zástupců všech odborů. Společně jsme vyhodnocovali průběh implementace,

řešili aktuální problémy, grafické úpravy a například i barevnost dokumentů – aby zůstaly čitelné i po černobílém tisku nebo skenování. Šlo zkrátka o praktické záležitosti všeho druhu. V kontaktu a na telefonu jsme samozřejmě i nyní na denní bázi. Máme za sebou velký kus práce, ale další nás ještě čeká.

Jaké byly první reakce kolegů na nový vizuální styl? Jak jej přijali?

Když je mezi klíčovými ukazateli výkonnosti vedení Fondu reputace úřadu, komunikace a marketing nejsou zakázaná slova, tak je rebranding Fondu logickým a nevyhnutelným krokem evoluce. Samozřejmě to byla a stále je pro

všechny kolegy práce navíc. Proto jsme se na Odboru komunikace snažili vzít, hlavně v počátcích, co nejvíce práce na sebe. Ale bez úzké spolupráce s kolegy napříč Fondem by to nešlo. Když se podívám zpětně za loňským rokem a vyhodnotím stav projektu implementace, tak jsem spokojená. Když se vrátím k otázce, musím říct, že kolegové přijali nový vizuální styl velmi profesionálně. Design a vkus jsou samozřejmě subjektivní – každý má své preference, oblíbené barvy a styl. Je ale důležité vnímat celý koncept jako celek, který pak dohromady „hraje“.

Jak jste postupovali při přechodu mezi starým a novým vizuálním stylem?

Od počátku jsme věděli, a byla to logická podmínka vedení Fondu, že implementace bude pozvolná, aby co nejméně zatížila zaměstnance SZIF. Jejich práce je administrace žádostí, vyplacení dotací a poradenství v terénu v regionech, ne v „přebarvování“ dokumentů. Implementace byla proto promyšlená a pozvolná – žádné zbrklé kroky, ale strategický postup krok za krokem. Pracujeme podle našich stanovených priorit, držíme se harmonogramu a projekt běží přesně tak, jak jsme si naplánovali.

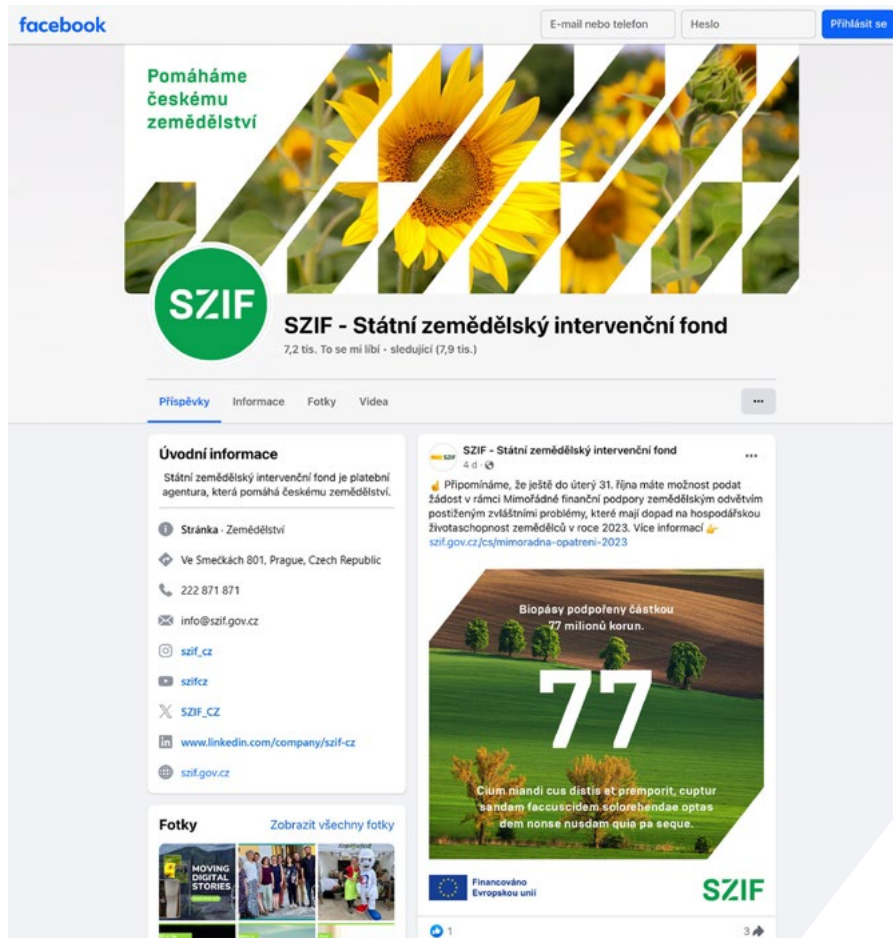

Jak jste řešili školení nebo informování zaměstnanců o novém stylu?

Školení probíhají prakticky dodnes. Nejdříve v rámci našeho týmu na Odboru komunikace vysvětlovali, jak vytvářet dokumenty ze šablon v manuálu. Graficky složitější věci jsme tvořili sami na tiskovém oddělení nebo kolegům jejich dokumenty finálně upravovali. Nicméně postupem času, a i díky online školení našeho ICT, zvládají kolegové rebranding samostatně. Každý nový dokument však musí projít kontrolou garanta projektu Odborem komunikace.

Který konkrétní výstup (např. formuláře, plakáty, prezentace, informační systém) byl pro vás největší výzvou z hlediska aplikace nového stylu?

V rámci dalších projektů SZIF nyní s kolegy pracujeme na návrzích piktogramů v informačních systémech. Navrhnout kvalitní piktogram je skutečná výzva, protože jde o extrémně zhuštěnou formu vizuální komunikace. Musí být pochopitelný během zlomku vteřiny, bez nutnosti přemýšlení nebo vysvětlování. Zároveň musí být co nejjednodušší, aby byl čitelný i v malém měřítku, například v mobilní aplikaci, ale přitom nést prvky vizuální identity Fondu.

Komunikace je často kreativní a fascinující disciplína!

Máte zpětnou vazbu od veřejnosti, jak na nový JVS reaguje? Myslíte si, že nový styl pomohl zlepšit vnímání značky SZIF?

Pozitivní zpětná vazba přicházela od jiných úřadů i od profesionálů z komunikační branže. Kontaktovali

mě kolegové z několika státních institucí a ptali se na počátky soustřežení a na praktické záležitosti typu, jak a kde by měli začít, když sami plánují změnu vizuálního stylu. Takže ano, nový styl pomohl vylepšit vnímání značky SZIF, ale stále jsme ještě na začátku v procesu implementace.

Co pro vás osobně znamenalo vést takto viditelný a strategický projekt?

Největší odměnou pro mě je, když jsou kolegové, navzdory obtížím spojeným s implementací, v závěru spokojení a přijmou novou vizuální identitu za svou. A samozřejmě mě těší pochvala a ocenění profesionálů v oboru, kteří si všimnou změny na komunikačním trhu i u úřadu, který není zaštitěn mediální agenturou s velkým rozpočtem. Je to krásná koncepční a kreativní práce, která má dopad na více rovin, například employer

branding a oslovení nových talentů v oborech, které SZIF potřebuje.

Jaký to byl pocit, když jste poprvé viděla nový vizuální styl aplikovaný v praxi?

Moderní, čistý a přitom s respektem k tradici – přesně takový dojem ve mně zanechal. Fond prochází, stejně jako další úřady, digitalizací a přirozeným a nutným vývojem. A z pohledu své profese jsem velmi ráda, že ani v komunikaci jsme neustrnuli. Barvy, typografie i grafické prvky působí harmonicky a sebevědomě. Je to, jako když se známá značka znovu nadechne a ukáže, že jde s dobou – a přitom neztrácí svou duši. Mám z toho radost a je zřejmé, že veřejná správa může být nejen funkční, ale i designová.

Máte nějaký moment z průběhu projektu, na který nikdy nezapomenete?

Jelikož nejsme s projektem ještě u konce, tak se těším, že TEN moment máme teprve před sebou. Na závěr bych chtěla poděkovat týmu Odboru komunikace za náročnou práci a všem kolegům v SZIF, kteří se s námi cestou rebrandingu potkávají.

Co byste poradila někomu, kdo by měl podobný projekt teprve před sebou?

Mám pár tipů, pro mě osobně je to můj třetí projekt změny vizuální identity. Věděla jsem, že to nebude jednoduché, jde o robustní a komplexní projekt. Zvláště když jsem na něm neparticipovala od počátku.

- ✓ **Získej si podporu vedení a vysvětli přínosy.** Nový vizuální styl není jen o „novém logu“, ale o moderní, srozumitelné a důvěryhodné komunikaci s veřejností. Představ benchmarky: ukaž příklady úspěšných rebrandingů jiných institucí.
- ✓ **Proveď audit současné vizuální identity.** Zmapuj, jak instituce aktuálně komunikuje (logotypy, barvy, písmo, tiskoviny, web, sociální sítě). Identifikuj nedostatky a nejednotnosti – to bude základ pro změnu.
- ✓ **Zapoj klíčové stakeholdery.** Komunikuj s interními týmy i externími partnery. Naplánuj vytvoření pracovní skupiny změny JVS.
- ✓ **Připrav si strategii a zadání.** Definuj cíle nové identity: Co má vyjadřovat? Jak má působit na veřejnost? Bude praktická a uživatelsky přívětivá?
- ✓ **Vytvoř vizuální styl a manuál.** Nejde jen o logo – ale o celý systém: barvy, typografie, ikonografie, layouty, šablony. Důležitý je grafický manuál, který zajistí konzistenci napříč kanály.
- ✓ **Plánuj implementaci postupně.** Začni pilotním nasazením (např. tiskoviny, sociální sítě, prezentace, formuláře). Postupně přecházej na nový styl v dalších oblastech (značení budov, web, informační systémy).
- ✓ **Komunikuj změnu nejen navenek, ale i dovnitř.** Vysvětli, proč ke změně dochází – transparentně a srozumitelně. Připrav interní školení a materiály a podporu pro zaměstnance.
- ✓ **Hlídej implementaci v rámci pravidel a sbírej zpětnou vazbu.** Sleduj, jak nový styl funguje v praxi, a buď připraven na drobné úpravy a optimalizace. Grafický manuál je mantinel, ne dogma.

Eva Češpiva

Je absolventkou mediálních studií Univerzity Jana Amose Komenského Praha. Svoji profesní dráhu začínala v redakci National Geographic, působila na PR a PA pozicích a v roli tiskové mluvčí v CzechTourism, ČSSD, agenturách C&B – Kingmakers a FleishmanHillard. Je dlouholetou členkou ASCOPA a porotkyní Zlatého středníku – profesní soutěže hodnotící nejlepší komunikační projekty a firemní média vznikající jak v České republice, tak na Slovensku. Od roku 2023 je členkou týmu SZIF jako ředitelka Odboru komunikace a tisková mluvčí.

Jarní Flora Olomouc 2025: Výstava plná květin, inspirace a regionálních potravin

67. ročník výstavy Flora Olomouc opět přilákal tisíce návštěvníků, kteří si přišli užít nejen krásu květin, nakoupit rostliny na své zahrádky, ale i ochutnat to nejlepší z českých regionů.

Na čtyři dny se Olomouc proměnila v rozkvetlou oázu – město květin, zahradničení a poctivých regionálních dobrot.

V pavilonu E se představily značky Klasa a Regionální potravina, které jsou zárukou kvality a českého původu. Návštěvníci zde mohli ochutnat výrobky oceněné těmito značkami a seznámit se s jejich příběhem. Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) na výstavě

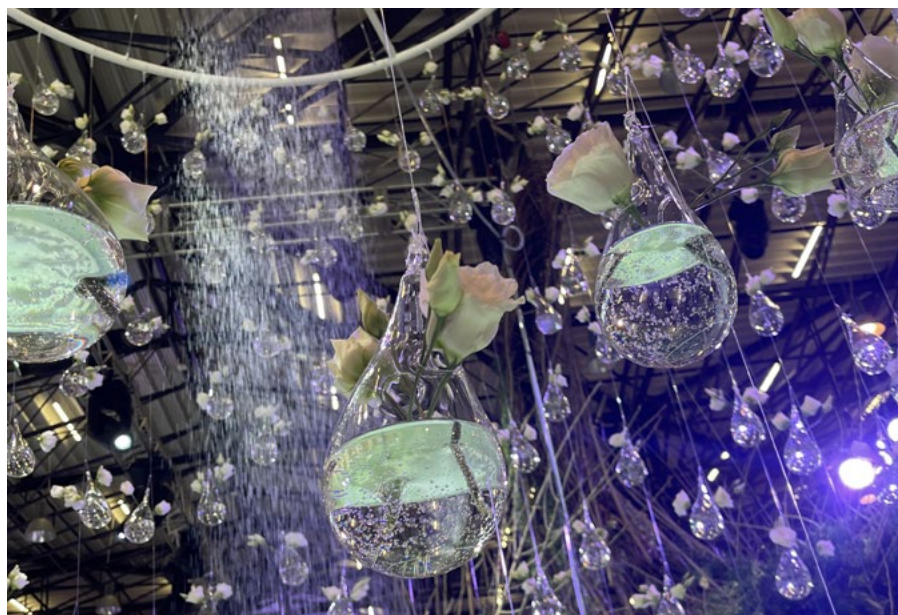
samozřejmě nechyběl. Význam akce podtrhla účast ministra zemědělství Marka Výborného a generálního ředitele SZIF Petra Dlouhého, kteří přišli podpořit výrobce oceněné značkami kvality.

Jedním z hlavních lákadel výstavy byla centrální floristická expozice Paralelní květy v pavilonu A. Jejím autorem je světově uznávaný florista Robert Bartolen, který v ní spojil křehkou krásu květin s elegancí českého sklářského umění. Expozice nabídla i světovou premiéru dvanácti zcela nových květinových kultivarů, které veřejnost mohla obdivovat vůbec poprvé, a to v harmonii s díly mladých talentovaných sklářů.

Pavilon H potěšil milovníky japonské estetiky, konala se zde Národní výstava bonsajů a suiseki. K vidění bylo na padesát pečlivě tvarovaných bonsajů z Evropy i Asie, některé staré stovky let, doplněné o umělecké kameny suiseki. Ve sklenících výstaviště pak návštěvníci mohli obdivovat kaktusy, sukulenty a další netradiční rostliny.

Neodmyslitelnou součástí výstavy byly také Zahradnické trhy ve venkovním areálu, který hýřil barvami květin. Více než 300 prodejců zde nabídlo vše, co si zahrádkář může přát – od cibulovin a sazenic květin, keřů a stromů přes nářadí až po hnojiva. Trhy se staly nejen místem praktických nákupů, ale i zdrojem inspirace pro všechny milovníky zahradničení.

Agroturistika jako důležitý rozměr podnikání na farmách

Zemědělci hledají nové cesty, jak stabilizovat své podnikání. Lidé z měst naopak touží po klidu a přírodě. Agroturistika umí tyto oba světy propojit. Díky podpoře z evropských i národních fondů mohou zemědělci nabídnout víc než jen své produkty.

Agroturistika je specifickým typem turistiky, který návštěvníkům umožňuje zažít venkov v jeho přirozené podobě. Slovo „agro“ odkazuje na zemědělství, půdu a venkovský prostor, zatímco „turistika“ zahrnuje aktivity spojené s poznáváním, odpočinkem a pobytem v přírodě.

V praxi to nejčastěji znamená ubytování na venkově – na statku, farmě nebo v tradiční usedlosti – často doplněné o nabídku lokálních produktů a volnočasových aktivit.

Zatímco v západní Evropě se agroturistika začala rozvíjet už po druhé světové válce, v Československu a později v České republice tento trend nabral výrazné zpoždění. Důvodem byla kolektivizace a znárodnění ve druhé polovině 20. století, které vedly ke zrušení rodinných farem a přerušení tradic. Mnoho lidí přišlo o svůj majetek a možnost navázat na zemědělskou činnost byla na dlouhou dobu znemožněna.

Namísto agroturistiky se u nás rozšířilo chataření a chalupaření jako způsob, jak si alespoň částečně uchovat kontakt s přírodou. V posledních letech však zájem o agroturistiku roste – a to ze strany návštěvníků i ze strany zemědělců, kteří v ní vidí novou podnikatelskou příležitost.

Agroturistika jako cesta diverzifikace příjmů

Zemědělci čelí stále náročnějším výzvám (ekonomickým, klimatickým i společenským) a hledají cesty, jak své podnikání stabilizovat a rozvíjet. Agroturistika pro ně představuje možnost, jak využít stávající zázemí a rozšířit podnikání o další činnost. Nabízí cestu k diverzifikaci příjmů, která je v dnešní nejisté době stále důležitější. Ubytování, stravování, prodej domácích produktů nebo nabídka zážitkových programů – to

vše může přinést nové zákazníky a stabilnější ekonomickou situaci.

Agroturistika má ale širší dopad. Vytváří pracovní příležitosti i pro další obyvatele venkova, například v oblasti služeb, gastronomie nebo řemesel. Podporuje komunitní život, přispívá k udržení mladých lidí na venkově a pomáhá oživit obce, které čelí úbytku obyvatel a služeb.

Agroturistika jako součást strategické podpory

Ministerstvo zemědělství si je tohoto potenciálu vědomé a prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) nabízí zemědělcům možnost získat finanční podporu na rozvoj agroturistických aktivit. Rozvoj agroturistiky je podporován prostřednictvím Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SZP) na období 2023–2027. Konkrétně jde o intervenci 45.73 – Investice do nezemědělských činností (záměr b), kterou administruje SZIF. Zatím poslední, 5. kolo příjmu žádostí v květnu 2025 využilo 69 zemědělských subjektů.

O podporu mohou žádat zemědělské subjekty, fyzické i právnické osoby, které jsou minimálně dva roky evidovány v Evidenci zemědělského podnikatele. Zároveň musí vykazovat alespoň 30 % příjmu ze zemědělské prvovýroby nebo hospodařit na minimálně 10 hektarech lesa. Důležité je také to, aby žadatel spadl do kategorie mikro, malého nebo středního podniku. Výše podpory se liší podle regionu

a velikosti podniku, přičemž může dosáhnout až 65 % způsobilých výdajů. Minimální výše výdajů na projekt je 200 000 Kč, maximální 10 milionů Kč. Dotace se vztahuje na široké spektrum aktivit, které souvisejí s rozvojem agroturistiky.

Lze žádat na malokapacitní ubytovací zařízení (6–40 stálých lůžek) včetně stravovacího zařízení. Dále na služby CZ-NACE S 93 Činnosti v oblasti sportu, zábavy a rekreace (např. půjčovna kol, sportovních potřeb, sportovní hřiště, jízdárna, zábavné atrakce) ve vazbě na ubytování nebo i samostatně.

Dotaci není možné využít na nákup silničních vozidel, zvířat nebo závlahových systémů. Projekt musí být realizován mimo velká města, jako jsou Praha, Brno, Ostrava, Plzeň nebo Liberec.

Agroturistika jako příležitost pro venkov i zážitek pro návštěvníky

Agroturistika v praxi nabízí široké spektrum forem – od ubytování na farmě či statku bez dalšího programu až po tematické zážitkové akce. V České republice se většina agroturistických zařízení zaměřuje především na ubytování a nabídku domácí kuchyně. Nejčastěji nabídka zahrnuje ochutnávky místních produktů, projížďky na koních, rybaření, pěší túry nebo cyklovýlety. V některých případech je možné domluvit prohlídku farmy nebo se zapojit do sezónních

prací – například při senoseči, sklizni nebo péči o zvířata. Pro děti jsou připravena hřiště či zoo koutky.

Důležitou roli hrají i lokální příležitosti – kulturní památky, přírodní zajímavosti, místní slavnosti nebo tradiční řemesla. Agroturistika tak není jen o ubytování, ale o celkovém zážitku z venkova. Je to také cesta, jak propojit lidi s krajinou, tradicemi a komunitou. Lidé stále častěji vyhledávají klid, osobní přístup a autentické zážitky mimo turisticky exponovaná místa. V době, kdy roste zájem o udržitelnost, lokální produkty a pomalejší životní styl, má agroturistika stále větší potenciál.

At' už jste zemědělec hledající nové cesty, nebo turista toužící po klidu a přírodě, agroturistika má co nabídnout. Přináší nové příležitosti pro podnikání, podporuje místní ekonomiku, pomáhá udržovat kulturní dědictví venkova a návštěvníkům nabízí autentické zážitky.

Je to cesta, která má smysl. Pro jednotlivce i pro celý venkov.

Jak vypadá agroturistika v praxi?

Přinášíme tři příběhy těch, kteří díky podpoře SZIF rozjeli agroturistické služby a dnes již na svých farmách vítají hosty. Jejich zkušenosti ukazují, že i menší projekty mohou mít velký dopad na místní komunitu, krajinu i samotné podnikatele. Nechte se inspirovat příklady dobré praxe.

Přijedete jako hosté, odjedete jako přátelé

„Roli agroturistiky vnímáme tak, že by lidé z města měli mít možnost zblízka poznat život na venkově, být ve spojení s přírodou a koňmi. A možnost poznávat nové lidi, protože naším motem je, že přijedete jako hosté, ale odjedete jako přátelé.“

Milujete přírodu a koně? Pak jsou apartmány na farmě Vrchovany P&P přesně pro vás. Koncept představuje harmonické spojení ubytování na ekologické farmě, projížďek na koních a odpočinku v malebné přírodě v blízkosti Máchova jezera. S majitelem farmy Pavlem Studničkou jsme si povídali o tom, jak jim dotace pomohly rozšířit služby o krásné ubytování a jízďárnu.

Co vás přivedlo k myšlence věnovat se agroturistice?

No, máme rádi přírodu a život na venkově a ve spojení se zvířaty na sebe tato myšlenka nenechala dlouho čekat. Vedle chovu koní se tak agroturistice věnujeme od

začátku podnikání. Splnil se mi díky tomu sen, který jsem měl od dětství.

Jak vám pomohla dotace na agroturistiku a co by bez ní nebylo možné?

Kromě penzionu, kde nabízíme ubytování, jsme díky dotaci vybudovali i jízďárnu, která by bez ní jen těžko vznikala. I když s dotací přišlo mnoho administrativní práce, i tak jsme velmi šťastní, že se díky ní podařilo zachránit nádherný

historický dům, který byl ve velmi špatném stavu a nyní je využíván jako penzion.

Jaký typ ubytování nabízíte?

V penzionu máme krásné, velkorysé a kompletně vybavené apartmány, které uspokojí i náročnější hosty. Od jara do podzimu nabízíme ubytování v romantické chatě v malebném tichém údolí, kde člověk splyne s přírodou i zvířaty. Hosté si odpočinou v naprostém klidu, samotě a kochají se dechberoucí

noční oblohou plnou hvězd. Poskytujeme také prostor pro karavany, k nimž máme k dispozici kvalitní zázemí. A máme jednu specialitu – netradiční zážitkové ubytování ve stáji, kde je možné se ubytovat hned vedle svého koně. Nebo i bez koně, třeba se svou rodinou. Děti to tady milují.

Jaké další služby nebo zážitky nabízíte hostům?

Hostům nabízíme jízdy na koních do přírody nebo výuku na jízdárně. Je u nás i možnost přiložit ruku k dílu a zažít si, co obnáší život na farmě. Vyrazit můžete také na výlet, je zde mnoho možností jako Starý Bernštejn, Bezděz, Kokořín, Houska, Helfenburk, Máchovo jezero, Nedamov, Mšeno a spousty dalších krásných míst, která stojí za to vidět.

Máte nějaké plány do budoucna?

Plánů máme hodně. Chceme ve staré části domu vybudovat kavárno-vinárnu, kde by mohli hosté příjemně posedět. A hned vedle chceme mít krásný prostor pro kadeřnický bio salon a nejrůznější semináře.

Jak vnímáte roli agroturistiky na českém venkově?

Roli agroturistiky vnímáme tak, že by lidé z města měli mít možnost zblízka poznat život na venkově, být ve spojení s přírodou a koňmi. A možnost poznávat nové lidi, protože naším motem je, že přijedete jako hosté, ale odjedete jako přátelé.

Co byste doporučili jiným farmářům, kteří uvažují o agroturistice?

Agroturistika má své klady i zápory. Pokud o ní někdo uvažuje, měl by si uvědomit pár důležitých věcí. V první řadě musí mít rád lidi. Bez toho to zkrátka nebude mít

ten správný šmrnc. Taky je nutné počítat s tím, že dovolená už pro něj nebude existovat. A láska ke zvířatům? Ta by měla být mnohem silnější než touha po velkých penězích. Na oplátku ale získá něco mnohem cennějšího. Krásný život v přítomném okamžiku a spoustu nových přátel.

Apartmány P&P (Farma Vrchovany P&P, Vrchovany 29)

Pavel a Petra Studničkovi
farma-vrchovany.cz

Farma vznikla v roce 1990 pod názvem Chov koní Vrchovany. Od začátku se specializovala na agroturistiku spojenou s chovem koní. Za přispění dotace majitelé nejprve rekonstruovali roubenku na ubytování a po několika letech jim další dotace pomohla s otevřením penzionu a vybudováním jízdárny. Po velké změně v roce 2021 hospodaří Pavel Studnička se svou ženou Petrou pod novým názvem Farma Vrchovany P&P na 115 ha travnatých porostů, které slouží jako pastva pro zvířata i pro výrobu krmiva. Chovají 40 koní převážně plemene Hafling, se kterými se účastní výstav a soutěží. Dále se starají o 35 zvířat masného skotu plemene Aberdeen Angus. Farma se nachází v blízkosti hradu Bezděz a oblíbeného Máchova jezera.

Krajina, ve které žijeme, je pro nás důležitá

„Roli agroturistiky na českém venkově vnímám velmi pozitivně. Přináší nové pracovní příležitosti, rozšiřuje možnosti příjmů pro zemědělské rodiny a zároveň otevírá venkov ostatním.“

Libor Konvalinka je majitelem ekologické farmy, kde se obejdou bez chemie a místo intenzivního zemědělství sází na regenerativní přístup. Společně se svou ženou Evou, která má na starosti penzion, a za pomoci dětí i rodičů vytvářejí místo, kde se propojuje péče o zvířata, půdu a krajinu s pohostinností. Jejich penzion je ideálním místem pro rodinnou dovolenou v srdci přírody – s domácí atmosférou, zvířaty a možností poznat život na farmě zblízka.

Co vás přivedlo k myšlence věnovat se agroturistice?

Na statku jsme měli nevyužívané staré prostory chléva a půdní skladovací prostory sena a obilí, které už se nehodily k původnímu účelu. Přemýšleli jsme, jakým způsobem tato místa využít, a hned

nás napadla myšlenka vybudovat v tomto nemalém prostoru penzion pro agroturistiku. Kromě příjmu navíc to byla skvělá příležitost pro mou manželku, jak se realizovat.

Jak vám pomohla dotace na agroturistiku a co by bez ní nebylo možné?

Rozhodování, jestli se do rekonstrukce chléva pustit, nebylo snadné. Hlavně kvůli vysokým nákladům. V té době jsme velmi uvítali možnost požádat o dotační podporu, kterou se nám nakonec podařilo získat. Bez této pomoci bychom náš nápad jen těžko uskutečnili.

Jaký typ ubytování nabízíte?

V krásném prostředí CHKO Žďárské vrchy nabízíme od roku 2019

k rekreačnímu pobytu 5 stylových apartmánů pro 4 až 6 osob s celkovou kapacitou 24 lůžek. Každý apartmán má kuchyňku a vlastní sociální příslušenství. K dispozici je také společenská místnost a venkovní posezení.

Jaké další služby nebo zážitky nabízíte hostům?

Mezi naše nejčastější hosty patří rodiny s dětmi. Proto se snažíme, aby u nás našly dostatek zábavy. V prostorách penzionu se nachází společenská místnost s kuchyní, vnitřní herna pro děti a venkovní hřiště. Hosté mohou využít saunu, zapůjčit si elektrokola nebo posedět pod krytým venkovním přístřeškem s grilem. U rybníčku je připravené ohniště pro večerní posezení. Děti potěší holandské kozičky, které mohou krmit a pomazlit. Máme zde i slepice, kačeny, přítulného pejska a kočičky. Okolní příroda je nádherná a nabízí spoustu možností k výletům. V blízkosti se nachází hrad Pernštejn, zříceniny hradů Skály a Zubštejn, přírodní útvary Devět skal a Čtyři palice nebo Vířská přehrada.

Máte nějaké plány do budoucna?

Jako novinku chceme v letošním roce našim hostům nabídnout snídaňový koš s regionálními výrobky. S kamarády dokončujeme v Jimravských Pavlovicích naučnou stezku nazvanou Modráskova naučná stezka, která je zaměřena na poznávání zdejších živočichů a rostlin. Vybudovali jsme dvě tůně, které zadržují vodu v krajině, na místech po kůrovci vysazujeme smíšené lesy. Krajina, ve které žijeme, je pro nás důležitá.

Jak vnímáte roli agroturistiky na českém venkově?

Roli agroturistiky na českém venkově vnímám velmi pozitivně.

Přináší nové pracovní příležitosti, rozšiřuje možnosti příjmů pro zemědělské rodiny a zároveň otevírá venkov ostatním. Hosté si můžou odpočinout v krásné přírodě, nahlédnout do života farmy a objevovat nová místa. Agroturistika je navíc skvělou příležitostí pro ženy farmářů, protože péče o apartmány, výzdoba a květiny, to je často, stejně jako u nás, především na nich. Právě tento osobní přístup

vytváří jedinečnou atmosféru, kterou hosté oceňují.

Co byste doporučili jiným farmářům, kteří uvažují o agroturistice?

Kdyby se mě někdo z kolegů zeptal, jestli bych mu doporučil agroturistiku, tak bych mu řekl, že pokud má tu možnost a je vnitřně přesvědčený, že to skutečně tak chce, tak ať do toho jde!

Penzion Konvalinka (Farma Konvalinka)

Libor a Eva Konvalinkovi

farmakonvalinka.cz, penzionkonvalinka.cz

Farma Konvalinka hospodaří od roku 1993, kdy byla obnovena na rodinném statku po předcích, jejichž činnost byla v minulosti ukončena kolektivizací. Dnes ji vede Libor Konvalinka s rodinou, který hospodářství převzal po svých rodičích v roce 1998 a farmu zmodernizoval. Aktuálně obhospodařují 92 ha zemědělské půdy v ekologickém režimu, z toho 20 ha orné půdy, 72 ha luk a pastvin a 10 ha lesa. Konvalinkovi se specializují na chov francouzského masného plemene Parthenaise. Stádo čítá 90 kusů a farma je zapojená do kontroly užitkovosti. Produkuje plemenné býky a jalovice, přičemž část zvířat zpracovává ve vlastní bourárně a maso prodává lokálně. Na orné půdě pěstuje potravinářskou pšenici, množitelské porosty a bílkovinné plodiny s důrazem na regenerativní zemědělství. V roce 2024 získala farma zlatou medaili v programu Pestrá krajina. Farma se nachází v obci Jimramovské Pavlovice v krásném prostředí CHKO Žďárské Vrchy.

Dotace je závazek, ale bez ní by se nám začínalo hůř

„Venkovská turistika má na českém venkově dlouhou tradici. S rozvojem dopravy se stal venkov dostupnějším a lidé z měst sem začali jezdili za klidem, odpočinkem a načerpáním nové energie. A stejně je tomu i dnes. My jsme na tuto tradici jednoduše navázali.“

Agroturistika pro ně byla jasnou volbou. Nyní spravují dva penziony a hosté se k nim rádi vrací. Vyspíte se u nich na masivních dubových postelích, splachovat budete dešťovou vodou, teplo vám zajistí kotel z dřevní štěpky z okolních lesů. Můžete pozorovat zvířata a pochutnat si na domácím medu i dobrotách od sousedů. Jak jim pomohla dotace na rekonstrukci zchátralých budov?

O tom jsme si povídali s Danou Posádovou, která se s láskou stará o penziony i hosty.

Co vás přivedlo k myšlence věnovat se agroturistice?

Rozhodnutí začít poskytovat ubytovací služby bylo krokem k diverzifikaci našich příjmů. Nechtěli jsme být závislí pouze na jednom,

tedy na příjmech z farmy. Během studií jsem brigádničila v jednom penzionu, kde jsem si mohla tuto práci vyzkoušet v praxi. Už tehdy jsem si říkala, že by mě to mohlo bavit. První penzion jsme vybudovali ze staré stodoly u mých rodičů, která dříve sloužila jako dílna mého pradědečka, ale postupem času chátrala. Bylo tedy co opravovat. Díky podpoře z Programu rozvoje

venkova (PRV) jsme mohli postupně rekonstruovat jednotlivé budovy. Tento penzion nese jméno U Pelejevých. Penzion U Posádů, který se nachází přímo ve vesnici, kde žijeme a farmaříme, jsme otevřeli v roce 2021.

Jak vám pomohla dotace na agroturistiku a co by bez ní nebylo možné?

Bez dotací by se nám začínalo podstatně hůř. Díky nim jsme se mohli pustit do rekonstrukce jako celku. Je ale důležité si uvědomit, že přiznaná dotace ještě vůbec neznamená, že peníze skutečně dostanete, je třeba splnit celou řadu podmínek. Dotace je závazek. I zcela neúmyslná chyba může znamenat, že všechny prostředky, které jste si na realizaci museli půjčit, budete nakonec splácet sami. Přestože jsme vše dělali s maximální pečlivostí a odpovědností, proplacení dotace bylo v závěrečné fázi kontrolního procesu zamítnuto. Nakonec pomohlo odvolání s podrobným vysvětlením a doložení chybějícího dokumentu a dotace nám byla naštěstí vyplacena. Velmi nám pomohli také rodiče. Dodnes jsme za tuhle jejich důvěru nesmírně vděční, bez nich by to prostě nešlo.

Jaký typ ubytování nabízíte?

Nabízíme rozmanité možnosti ubytování, které uspokojí milovníky pohodlí i ty, kdo hledají nevšední zážitek. Najdete u nás útulné pokoje, plně vybavené apartmány s kuchyňkou i netradiční spaní v podkroví roubené sušárny ovoce. Abychom jarní a podzimní měsíce hostům zpříjemnili, vybudovali jsme u obou penzionů relaxační zóny s koupacím sudem a finskou saunou, které lákají k odpočinku v každém ročním období. V Penzionu U Posádů jsme usilovali o maximální využití místních zdrojů, většina nábytku je z masivu, ze stromů, které nám rostly okolo

pastvin a tohle byla ideální příležitost, jak je využít.

Jaké další služby nebo zážitky nabízíte hostům?

Řadu. Dbáme na to, aby se u nás rodiny s dětmi cítily opravdu pohodlně. Máme připravené dětské hřiště, trampolínu, odrážedla a další vybavení, které potěší malé návštěvníky. Naše penziony si ale oblíbily i party přátel nebo širší rodiny. K dispozici mají prostornou společenskou místnost, plně vybavenou kuchyň, plynový grill, ohniště a venkovní posezení, automatický kávovar a také samoobslužný výčep na pivo. Hosté si můžou zarybařit na našem rybníce, zapůjčit elektrokola nebo terénní koloběžky, vydat se na výlet po krásách Vysočiny, zakoupit nebo aspoň ochutnat náš domácí med. Nabízíme také další produkty od zdejších producentů. Ať už jde o pivo, víno, uzeniny, mošty, nebo třeba marmelády, najdete u nás poctivé regionální dobroty.

Jaké máte plány do budoucna?

Oba naše penziony jsou v klidném prostředí, obklopené přírodou. Rádi

k nám jezdí lektori jógy a zdravého pohybu, právě jim bychom chtěli do budoucna nabídnout ještě lepší podmínky. Třeba nový kvalitní prostor pro cvičení.

Jak vnímáte roli agroturistiky na českém venkově?

Venkovská turistika má na českém venkově dlouhou tradici. S rozvojem dopravy se stal dostupnějším a lidé z měst sem začali jezdit za klidem, odpočinkem a načerpáním nové energie. A stejně je tomu i dnes. My jsme na tuto tradici jednoduše navázali.

Co byste doporučili jiným farmářům, kteří uvažují o agroturistice?

Práce s lidmi vás musí bavit. To je základ. Je také důležité počítat s rostoucími nároky na kvalitu poskytovaných služeb. Lidé jsou ochotni si za kvalitu připlatit, ale očekávají odpovídající úroveň, určitě se nevyplatí nic ošidit. A je také potřeba počítat s tím, že jde o sezónní činnost, takže letní dovolená bude pravděpodobně kratší, nebo žádná. A nakonec doporučuji nebát se spolupracovat s ostatními ubytovateli, sdílet zkušenosti a vzájemně se podporovat.

Penzion U Posádů a Penzion u Pelejevých (Volší s.r.o.)

Dana a Zdeněk Posádovi

uposadu.cz, penzion-u-pelejevych.cz

Pro Zdeňka Posádu byl chov domácích zvířat největším koníčkem už od dětství. Choval holuby, ovce, kozy, králíky, husy, slepice... zkrátka vše, co jim tehdy jejich městská zahrada umožňovala. Zemědělská škola byla pro něho proto logickou volbou. Dana Posádová vystudovala ekonomiku, ale její pradědeček byl tesařským mistrem a provozoval pilu. Společně s manželem v roce 2016 koupili zanedbaný venkovský statek s hospodářstvím a hospodou a od té doby se snaží navázat na místní zemědělskou tradici. Začali chovem ovcí, od kterého postupně přešli k chovu masného skotu. Začínali se dvěma kusy plemene Galloway, později přešli na plemeno Angus a nyní své stádo rozšiřují o Limousine. Zaměřují se na produkci zástavového skotu. Hospodaří v ekologickém režimu na necelých 50 ha, převážně luk.

Podpora včelařství nejen v roce 2025

Včely jsou nepostradatelnou součástí přírody i zemědělství. Jejich úloha v opylování rostlin má přímý dopad na výnosy plodin i biodiverzitu krajiny. Česká republika se dlouhodobě snaží o podporu včelařství prostřednictvím národních i evropských dotací. Jaké formy podpory jsou aktuálně k dispozici a jak se vyvíjí situace v českém včelařství?

Není žádným tajemstvím, že včely sehrávají klíčovou roli v ekosystémech po celém světě. Jedná se totiž o hlavní opylovače zemědělských plodin a divokých rostlin. Jejich opylovací činnost zajišťuje reprodukci přibližně 80 % hmyzosnubných rostlin, což má přímý dopad na výnosy a taktéž kvalitu plodin. Vždyť dobré opylení může zvýšit výnosnost pěstovaných rostlin až o 80–90 %.

Včely jsou rovněž citlivým indikátorem zdraví krajiny – jejich úbytek často signalizuje problémy, jako je nadměrné používání pesticidů, klimatické změny nebo úbytek přirozených stanovišť. Z těchto důvodů je ochrana včel a finanční podpora včelařství velice důležitá.

České včelařství: Tradice i výzvy

Chov včel patří k významnému odvětví českého zemědělství. Včela medonosná, jako univerzální

opylovatel, zajišťuje nejenom opylení hmyzosnubných rostlin, ale velmi významně se podílí na zachování biodiverzity krajiny. V devadesátých letech 20. století došlo na území České republiky k významnému snížení stavů včelstev a počtu včelařů způsobenému, na rozdíl od okolních států, povětšinou důvody ekonomickými, nikoli zdravotními. Trend se však i za pomoci národních a evropských dotací podařilo zvrátit, ač v posledních letech se situace opět obrací.

Momentálně má Česká republika jednu z nejvyšších hustot včelařů v Evropské unii – na 10 000 obyvatel připadá téměř 58 včelařů. V roce 2022 (k prosinci) bylo u nás evidováno 715 tisíc včelstev, o rok později 670 tisíc, aby v roce 2024 jejich počet klesl na 643 tisíc, což je nejméně za posledních sedm let. Důvody jsou různé – od chorob a parazitů až po ztráty v důsledku

klimatických extrémů. Stejně tak klesá počet registrovaných včelařů. V roce 2021 jich bylo 65 188, leč na konci roku 2024 o více než 3 000 méně, konkrétně 62 128.

SZIF: Stabilní partner českých včelařů

Státní zemědělský intervenční fond podporuje české včelaře prostřednictvím několika dotačních programů, které využívají národní i evropské zdroje. Prvním je program I.D. Podpora včelařství, který je financován výhradně z národních zdrojů a není součástí Strategického plánu Společné zemědělské politiky 2023–2027. Oproti tomu Podpora produktů včelařství spolufinancované Evropskou unií představují rámec Strategického plánu na období 2023–2027, přičemž k výplatě dotací dochází průběžně v jednotlivých dotačních obdobích nazývaných též rozhodná období. Trvají obvykle dvanáct měsíců od 1. srpna do 31. července. Aktuálně se nacházíme v rozhodném období 2025, vymezeném od 1. srpna 2024 do 31. července 2025. Po ukončení příjmu žádostí doručovaných v průběhu rozhodného období je dokončena administrativní kontrola, proveden výpočet dotace, vydáno rozhodnutí a provedena výplata – to vše do 15. října 2025.

Na každé rozhodné období je již od schválení Strategického plánu SZP 2023–2027 stanovena výše příspěvku z rozpočtu Evropské unie. V tomto případě činí 2 121 528 eur. Členské státy si pak mohou stanovit výši příspěvku ze státního rozpočtu minimálně ve výši příspěvku Evropské unie. V České republice je odsouhlasen poměr 50 % evropské finance a 50 % národního zdroje.

Podpora z národních zdrojů

Program I.D. Podpora včelařství je financován ze státního rozpočtu (národní dotace) a jeho cílem je podpořit opylování zemědělských plodin prostřednictvím zachování počtu včelstev. Dotace je poskytována na základě počtu včelstev

evidovaných k 1. září daného roku a vyplácí se na zazimované včelstvo. Požadavky se podávají prostřednictvím uznaného chovatelského sdružení, tj. Českého svazu včelařů, který následně rozděljuje finanční prostředky konečným příjemcům. Novinkou je, že požadavky lze podat nejen osobně a poštou, ale rovněž přes Portál včelaře.

Konkrétně v roce 2024 byla v rámci programu I.D. vyplacena částka 35 114 360 Kč na 540 909 zazimovaných včelstev, což odpovídá sazbě 64,98 Kč na jedno včelstvo. V roce 2023 se jednalo o částku 44 592 576 Kč a sazba tedy činila 76,46 Kč na jedno včelstvo.

Podpory produktů včelařství spolufinancované Evropskou unií

Včelaři mohou navíc žádat o podporu v rámci dotačních opatření spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, přičemž se jedná o tzv. sektorové intervence,

konkrétně Podpory produktů včelařství. Tato opatření se zaměřují na modernizaci technického vybavení a zázemí, zvyšování kvality produktů, vzdělávání i zdraví včel.

V roce 2024 podalo 197 žadatelů celkem 206 žádostí představujících dotační nároky uplatňované chovateli včel přímo či prostřednictvím včelařských spolků. Podpora byla poskytnuta na školení a výstavnictví, investice do hmotného majetku, boj proti včelím nákazám, racionalizaci kočování včelstev, plemenářské práce či analýzy včelích produktů. Dohromady bylo v loňském roce vyplaceno více než 88,8 milionu Kč. Objem vyplacených finančních prostředků byl, jak bylo řečeno výše, z 50 % tvořen prostředky Evropské unie. Pro srovnání, šlo zhruba o 17,4 milionu Kč více než v roce 2023, kdy

však rozhodné období trvalo pouze sedm měsíců.

Nejvyšší zájem byl tradičně o opatření na podporu pořízení včelařského vybavení – v roce 2024 bylo vzneseno celkem 2 147 nároků. Díky vysoké organizovanosti chovatelů

včel v České republice a koordinaci distribuce léčiv především proti varroáze je co do počtu chovatelů včel profitujících z dotace nejvýznamnější podporou opatření Boj proti včelím nákazám (desetitisíce zapojených chovatelů včel). Díky tomu se procento podpořených včelařů u nás pohybuje kolem 80 %.

Pro rok 2025 jsou v rámci Podpory produktů včelařství vypsány následující intervence, kdy žádosti na opatření Investice do hmotného majetku a Racionalizace kočování mohou chovatelé včel v případě podání přes Portál farmáře podávat až do 31. července 2025.

- **Poradenská činnost a školení pro včelaře a jejich organizace** – podpora výuky teoretického a praktického zvládnutí chovu včel
- **Investice do hmotného a nehmotného majetku** – podpora technického zázemí pro chovatele včel (medomet, míchačka nebo pastovací zařízení, odvíčkovací zařízení, čerpadlo, tepelná komora, plnička medu, zařízení pro získávání vosku, úlová váha atd.)
- **Boj proti včelím škůdcům a nemocem, zejména varroáze** – podpora nákupu léčiv chovateli včel
- **Racionalizace kočování včelstev** – podpora využívání včelí pastvy ze vzdálenějších lokalit
- **Obnova včelstev v unii a plemenářská práce** – podpora chovatelů včel, kteří chovají včelí matky plemene včely kraňské v rámci šlechtitelských chovů „Uznaného chovatelského sdružení včely medonosné kraňské“
- **Podpora laboratoří pro analýzu včelích produktů** – podpora vybraných druhů rozborů medu

Dalším dotačním opatřením se širokým záběrem mezi odbornou i laickou veřejností jsou Vzdělávací akce pro chovatele včel a výstavnictví. V oblasti zaměřené na podporu vzdělávání dětí a mládeže v rámci včelařských kroužků se z hlediska kvality jedná o výuku na vysoké úrovni. Důkazem jsou opakované úspěchy české mládeže při mezinárodních setkáních a soutěžích.

V roce 2025 mohou včelaři například získat dotaci až do výše 80 % nákladů na zařízení pro získávání a zpracování medu a dalších včelích produktů, s maximální částkou 150 000 Kč na žadatele.

Všechny výše zmíněné podpory, které včelařům poskytuje Státní zemědělský intervenční fond, jsou zaměřeny na udržení, další rozvoj a případnou expanzi včelařství. Představují tak klíčovou pomoc pro udržení zdravých a životaschopných včelstev v České republice.

Včelařina je zdravý způsob života, neměnila bych, říká úspěšná včelařka

Na trzích na pražské Náplavce to voní čerstvým pečivem, uzeninami, květinami – a medem. U stánku Včelí farmy Poděbrady jsme si povídali s včelařkou Kateřinou Šulkovou. O včelách a medu, o ocenění Regionální potravina za Med z lipové aleje i o tom, proč je důležité dělat práci, která člověka opravdu baví.

Je těžké být včelařkou na plný úvazek?

Ano, je to náročné, ale zároveň krásné. Včelařství není práce od-do. V sezóně musíte být připravení pracovat od rána do večera, protože včely nečekají. Když je potřeba něco udělat, tak to prostě musíte udělat hned. Sezóna je krátká – duben, květen, červen, to jsou tři hlavní měsíce, kdy si člověk fakt nemůže říct, dneska se mi nechce, udělám to zítra. Ted' se prostě dělají včely, člověk je s tím tak nějak smířený. No a třeba v září si udělám volno, když budu chtít, než začnou vánoční trhy.

Zároveň je to ale práce, kde si člověk může být svým pánem. Dřív jsme ke včelám chodili ráno, ale protože nejsem zrovna ranní ptáče, tak si nyní dám nejdřív v klidu káféčko, vyvenčím, nakrmím ovce a udělám aspoň část úředničky, než jdu ke včelám. Je to hodně různorodé – od práce se včelami, přes trhy až po přednášky na školách.

A i když je to fyzicky náročné, je to zdravý způsob života. Neměnila bych.

Kolik máte aktuálně včelstev?

No, ted' se to těžko počítá, protože jsme měli úhyny. Loňská sezóna byla dobrá, ale na podzim se to začalo kazit a přišel úhyn kolem 35 %, což už je opravdu znát. A nebyli jsme v tom sami – spousta včelařů volala, že jsou bez včel a shánějí

nové. Rozhodla jsem se včely neprodat a raději doplnit vlastní včelstva, abychom měli dostatek medu pro naše zákazníky. Byl to sice výrazný výpadek příjmů, ale věřím, že se to vyplatí.

Jak důležité je stanoviště úlů?

Naprosto klíčové. Druh medu totiž přímo souvisí s tím, kde včely sbírají nektar – tedy s tím, kam úly postavíte. Ted' stáčíme květový

med. Na jaře toho kvete strašně moc a v jednu dobu, takže nemůžu říct, že tohle je z třešňového nektaru a tohle je z hrušňového, protože všechno to kvete najednou. Potom nakvétají lípy. Pak máme trvalé stanoviště v lužních lesích, kde ty včely mají v celé sezóně dostatek potravy. A využíváme lipovou alej, která vede od Poděbrad až do Cidliny, takže těch stromů je tam opravdu hodně. V této lokalitě máme trvalé stanoviště a včely tam zůstávají po celý rok. A právě za tenhle med z lipové aleje jsme získali ocenění Regionální potravina.

Některé úly ale kočujeme – třeba na pohanku, slunečnici nebo červený jetel. Dnes už nás zemědělci sami oslovují, když mají vhodné plochy a potřebují tam včely umístit. Důležité je, aby stanoviště bylo zabezpečené, ideálně za plotem nebo pod fotopastí, a aby včely neobtěžovaly okolí. Řepce se snažíme vyhýbat – dřív jsme na ni jezdili, ale teď raději volíme ovocné sady, louky nebo pampelišky.

Kradou se včely?

Občas ano, ale nám se to naštěstí zatím nestalo. Jen jednou někdo přišel ke stanovišti u cesty na polní cestě a zavřel česna – v létě, v plném parnu. Včely se zapářily a celé stanoviště odešlo. Jsem pozitivní

člověk a doufám, že to nebyl zlý úmysl, spíš nějaká „legrace“ od omladiny, která si neuvědomila důsledky. Ale od té doby jsme opatrnější – máme česna, která se nedají jednoduše zavřít, a úly prostě dáváme za plot. Už nechci riskovat.

Používáte nějaké technologie k monitorování včel?

Právě na tom pracujeme. Získali jsme dotaci na inovace a plánujeme do úlů umístit úlové váhy, čidla, senzory a kamery. Vše bude napojené na aplikaci, která mi bude posílat informace na dálku – třeba jestli je přínos sladiny, jestli se aktivita zastavila, nebo jestli hrozí rojení. Cílem je, abych měla přehled o dění na stanovištích i bez fyzické přítomnosti. Když se něco stane,

třeba bych si zlomila ruku – můžu poslat někoho jiného a přes aplikaci mu říct, co má kde udělat. Systém bude propojený i s internetem a fenologickými daty, takže třeba uvidím, že právě kvete akát a je čas zasáhnout. Na projektu spolupracujeme s jedním výzkumníkem, IT specialistou a technikem, manžel hlídá administrativu. Je to týmová práce a věřím, že mi to včelaření hodně usnadní.

Když už mluvíte o týmové spolupráci – jste rodinná farma. Máte jasně rozdělené kompetence?

Ano. Se včelařením jsme začínali s tátou. On měl na starosti včely, já med. Aby to v rodině fungovalo, museli jsme si práci jasně rozdělit. Dohodli jsme se, že si do práce nebudeme vzájemně mluvit, ale můžeme se radit. Po tátově smrti jsem převzala péči o včely já a máma se stará o medárnu. Je už v důchodu,

takže ji nechci přetěžovat, ale pořád pomáhá. Přes úřad práce jsme našli pomocnici na poloviční úvazek – skvěle jsme si sedli.

A manžel? Ten zajišťuje stabilitu. Včelařství sice může vypadat jako dobrý byznys, ale bez rezerv a podpory je to hodně stresující. Jsou období, kdy se hodně pracuje, ale příjmy jsou minimální – například na jaře, kdy je spousta práce se včelami, ale med ještě není. A když přijdou úhyny včelstev, může to znamenat výrazný výpadek příjmů. Proto je pro nás důležité mít více zdrojů příjmu – nejen prodej medu a včel, ale dvakrát týdně dělám výukové programy pro školy a předávám své zkušenosti začínajícím včelařům. A právě manžel, který má stabilní příjem mimo farmu, přináší do rodiny jistotu, že i když se sezóna nepovede, zvládneme to.

Na vašem stánku tady vidím spoustu mladých lidí. Máte již vytipovaného nástupce, který by vám s péčí o včely mohl pomoci?

Zatím to není úplně jasné, ale doufám, že najdu někoho, kdo se do včel zamiluje stejně jako já a mohl by část práce převzít. Teď mám u sebe na praxi kluky ze zemědělské školy, kteří se učí a pomáhají, tak uvidíme, jestli z toho něco bude. Co se týče rodiny, moje dcery jsou ještě mladé.

Jedna má zatím radši koně, ale přemýšlíme, že by šla na zemědělství. Druhá je na designu – kreslí, dělá etikety, fotí. Ale i když nejsou přímo u včel, tak pomáhají třeba tady na trzích. Je fajn, že si můžou přivydělat a být součástí toho, co děláme.

Váš Med z lipové aleje získal v roce 2023 ocenění kvality Regionální potravina. Změnilo ocenění Regionální potravina vaše podnikání?

Ano, určitě. Ocenění Regionální potravina za náš lipový med mělo velmi pozitivní dopad. Přineslo nám větší viditelnost a důvěru zákazníků. Byli jsme poprvé v televizi, vznikla o nás reportáž, která se šířila online, a lidé nás začali více vyhledávat. Jsme zváni na trhy, kde se Regionální potravina prezentuje. Získali jsme také propagační materiály, které rádi používáme při prodeji. Ocenění nám otevřelo nové cesty, kde med nabízet. Náš med byl dokonce vybrán pro reprezentaci české kvality na Expo 2025 v Japonsku. Z toho máme velkou radost!

Kde si mohou zákazníci váš med koupit?

Med prodáváme hlavně lokálně – v Poděbradech, Nymburce, okolí a také v Praze. Jezdíme pravidelně na farmářské trhy. Třeba sem na

Náplavku nebo na Arkády, kde máme své stálé zákazníky. Nebaví mě trhy, kdy člověk sedí a čeká na zákazníka. Ale třeba tady na Náplavce, tady je to takový živý, to mám ráda. Kromě toho dodáváme do vybraných prodejen, například do sítě Ambiente, kde nevezmou med jen tak od nějakého včelaře. Máme také spolupráci s Bioday, což je síť se zdravou výživou. Online prodej zatím moc neřeším, protože nás baví osobní kontakt se zákazníky – na stánku si s nimi popovídáme, nabídneme ochutnávku, zjistíme, co jim chutná, co by rádi. A to je pro nás důležité. Navíc, protože medu zase nemáme tolik, tak si můžeme dovolit ten luxus prodávat ho přímo a za rozumnou cenu.

Máte pocit, že tady v Praze jsou zákazníci jiní než např. v Poděbradech?

Ano, rozdíl mezi zákazníky v Praze a v Poděbradech určitě je. Třeba na Náplavce je to hodně specifické – chodí sem spousta turistů a ti nechtějí velká balení, spíš něco malého, co si můžou vzít s sebou do letadla. Zatímco v Poděbradech jsou to většinou místní, kteří si přijdou pro větší sklenici medu, protože nás znají a vracejí se. Takže jsme se museli přizpůsobit – jiný

sortiment, jiný přístup. Ale i to je na tom krásné, že každý trh má svou atmosféru a své zákazníky.

Chystáte nějaké novinky?

Ano, chystáme několik novinek, na které se moc těším. Trochu farmu rozšiřujeme, máme ovce a koupili jsme si slepice. Také chceme pěstovat vlastní bylinky, nic náročného, třeba levanduli bychom mohli, mátu, meduňku, šalvěj, tymián... Skvělé je, že jsme získali dotaci na manipulátor, takový malý traktůrek, abychom nemuseli všechno tahat ručně. Také jsme si pořídili lyofilizátor a plánujeme sušit lokální ovoce z Polabí a bylinky. Budeme je přidávat do medu a nabízet nové příchutě. Teď třeba sbíráme bez. Zkoušíme vytěžit pergu a propolis, s tím teď trochu experimentujeme. Prostě se snažíme posunout náš med o kousek dál, než co mají všichni včelaři.

Jakou vlastnost musí dobrý včelař mít?

Včelař by měl mít především pokoru. Já si pořád myslím, že ty včely to vědí mnohem líp než my a musíme se je snažit pochopit, ne jim vnucovat naše představy, jak

si myslíme, že je to dobře. Taký nestačí jen technické znalosti, člověk musí vnímat souvislosti, vztahy ve včelstvu, přírodu kolem. A až když tohle pochopí, tak se včelám začne opravdu dařit. Takže pokora, trpělivost a ochota se neustále učit. To jsou podle mě klíčové vlastnosti každého dobrého včelaře.

Co vás na včelařství baví nejvíc a motivuje vás pokračovat, i když je to někdy náročné?

Nejvíc mě asi baví to, že jsem venku, v přírodě. To souznění s přírodou. Co se starám o včely, tak mě nebolí záda, nemarodím, cítím se

zdravěji. V zimě chodím do sauny, v létě mám saunu zadarmo – v tom včelařském obleku (směje se). Mám psa, který mě doprovází, a ten kontakt s přírodou je pro mě nesmírně důležitý. Už bych nemohla být zavřená někde v kanceláři.

Motivuje mě i to, že si práci můžu plánovat podle sebe, že jsem svým vlastním pánem. A taky mě těší, že je moje práce dobře přijímaná okolím – když jdu po Poděbradech a lidé mě poznávají jako „paní včelařku“. Je to takové zakořenění v místě, pocit, že to, co děláme, má smysl a přináší radost i ostatním.

Včelí farma Poděbrady

Kateřina Šulková

Včelí farma Poděbrady je malou rodinnou firmou. Hlavní včelařka Kateřina Šulková vystudovala odbornou biologii na Karlově univerzitě, ale ke včelaření ji přivedl její otec. Ten si v roce 2009 pořídil zarostlý pozemek a prvních pět úlů, čímž položil základy dnešní farmy. Po jeho úmrtí v roce 2021 se Kateřina rozhodla rodinnou farmu převzít a věnovat se včelám naplno. Na chodu farmy se podílí celá rodina – manžel, dvě dcery a především maminka, která má na starosti medárnu. Na stálých i kočovných stanovištích se stará o cca 300 včelstev. V roce 2023 získal její Med z lipové aleje ocenění Regionální potravina. Kateřina absolvovala kurzy ve včelařské škole v Nasavrkách a dálkově tříleté odborné učiliště obor Včelař. Dnes již sama předává své zkušenosti a učí začínající včelaře. Spolupracuje s ekocentrem Huslík, kde se stará o včely a realizuje výukové programy pro děti.

Krajinou koutů Toulavy

Také nemáte rádi procházky po městech a v okolí domova už znáte každý kámen? Máme pro vás tip na příjemnou letní procházku v jižních Čechách. V regionu, který nese všeríkající označení Toulava. A zaručujeme, že se řádně protáhnete a potkáte u toho málokoho. Navíc se ledacos dozvíte o včelaření. Je čas vyrazit.

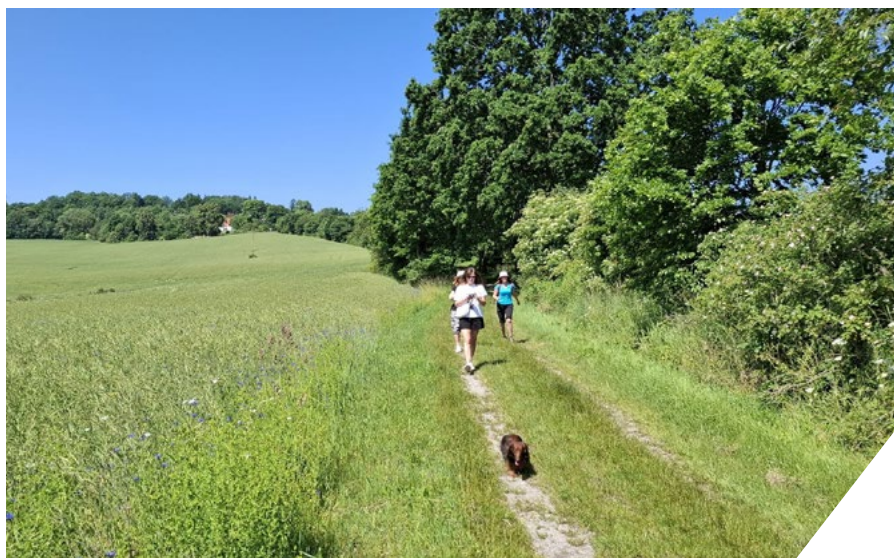
Léto začíná, slunko už od ranních hodin solidně griluje, ale v Kamenné Lhotě na Tábořsku, odkud vyrazíme do Borotína a dále ke zřícenině starého zámku, fouká příjemný větřík. Aby také ne. Jsme v srdci oblasti, které se kvůli chladnějšímu počasí přezdívá Česká Sibiř. Něco na tom bude, neboť v nedalekém Táboře, odkud jsme přijeli, bylo o dobrých pět stupňů Celsia tepleji.

Vyrazíme od kamenolhotecké hospůdky Na Plevníku. Tu provozují místní dobrovolní hasiči a otevřeno mají v pátek a v létě i ve středu. Je sobota a před námi jsou první metry stezky sv. Ambrože, která si

dala za cíl seznámit nás nejen se včelařstvím, ale i životem včel.

O přírodě se dozvíte vše

Pod hospodou nás na stezce vítá medvěd, velký milovník medu a specialista v získávání sladké pochutiny. Stezka pokračuje z kopce, kde se z dalších infotabulí dozvídáme o přírodě v kraji, který si pro svou čarokrásnou krajinu nepokrytě lákající k výšlapům vysloužil název Toulava. Dozvíme se vše o místní fauně i flóře, dětským návštěvníkům se bude jistě zamlouvat i interaktivní forma, kdy si mohou zahrát třeba na

dendrofon či do nekonečna otáčet kostičky s lecjakým kvítím anebo zvířenou. Vůbec kvízů a soutěží si ti mladší užijí azaž.

Velmi doporučujeme i chodníček poznání. Stačí zavřít oči, nechat se vést a poznávat, po jakém přírodním povrchu šlapete. Vězte, že až zavřete oči, budete kroky vnímat daleko jasněji. Fantastický zážitek. Radost udělá i malá zahrádka na soutoku bystřin. V parném letním dni zujte boty a zchladte chodidla. Hned se bude lepší šlapat.

Nauka o medu

My však udržujeme pochoďové tempo, mineme precizně

opečovávaná pole s bramborami, žitem i obilím. Místní zemědělec jako by do krajiny položil pásy přesně střižených látek a sešil dlouhý, barvami hrající plášť. Vše pečlivě lemují uklizené remízky. Kýč doplňují stavení v Pejšově či Kamenné Lhotě a rozlehlý Borotínský rybník.

Před Borotínem, uklizeným jihočeským městysem, se ke slovu dostává opět včelařství či brtnění, chcete-li. Připomeneme tak v krátkosti informace, které nese i jedna z tabulí. V minulosti člověk získával med od divokých včel. Myslet si, že je měl odjakživa zavřeně v úlech, jednou či dvakrát do roka vytočil med, vyčeřil a nalil do nějaké díže

či džbánu, je chybou. Dříve se musely brtět, tedy pukliny v zemi, stromech, korunách stromů anebo jeskyních, složitě hledat, anebo je uměle vytvářet. V blízkosti stromů s přirozenými brtlemi pak staří brtníci vyhledávali vhodné stromy pro vydlabání nových otvorů. Včely pak lákali na med, povidla anebo další rostlinné přípravky.

Med k dostání

Med pak brakovali jednou až dvakrát za rok, vždy s vědomím, že část musí nechat včelám k vlastní spotřebě. Na zimu otvory podle potřeby utěsnil, aby roje v klidu přezimovaly. V naší zemi je brtnictví doloženo už v 5. století, přičemž

med byl jedním z nejvíce ceněných vývozních artiklů slovanských předků.

Na kraji Borotína, kde je oficiální začátek trasy (ano, šli jsme opačně), se rozloučíme se včelí stezkou sv. Ambrože. Kdo chce, může si med koupit přímo od místního včelaře. Pro fajnšmekry jen doplníme, že stezka je součástí modré turistické trasy Via Czechia stezka středozemím. Vhodná je i pro cyklisty, v zimě ji ocení i běžkaři.

To už ale míříme skrz náves dále k zámku. V nohách máme příjemných dva a půl kilometru a šotolinu včelí stezky jsme vyměnili za asfalt. V Borotíně však musíme zpozornět. Chodníky v městysu téměř neexistují. Chodci, kteří využívají zdejší komunikaci, tak musí dávat velký

pozor, aby je na kapotě ze zatáčky nevyvezl nepozorný šofér.

Za Kyptou

Hned jak je to možné, uhýbáme ze silnice, mineme zdejší dominantu kostel Nanebevstoupení Páně, čističku, a hle, vyjeví se další informační tabule naučné stezky. Tahle nese název Jana Evangelisty Kypty a připomíná nejen historické a přírodní zajímavosti městysu, ale seznamuje s životem a dílem významného rodáka. Kypta se v Borotíně narodil v roce 1813, později se stal kantorem, spisovatelem a hudebním skladatelem. Komponoval převážně chrámovou hudbu, napsal bezmála šedesát příležitostných skladeb a jako autor je podepsán

pod Stručným dějepisem města a panství Telče, Nauce o souhlasu, obsahujícím nejdůležitější pravidla generálního čili očísleného basu, či Stručným dějepisem země moravské.

Borotínský potok zurčí, ptáci zpívají a my stínem pochodujeme stezkou,

na jejímž závěru se nám otevře fantastická pitoreskní scenérie. Jen si to představte – nemalý Starozámecký rybník, voňavé louky, na druhém břehu zřícenina, opodál opečovávané selské stavení a pod

ním se na slunci praží střechy mlýna.

Odměna na závěr

Asi pětakilometrovou trasu končíme přímo uprostřed historického areálu zámku. Za sebou máme i krátký výšlapu do vršku. Kdo nechce

šplhat po úzké stezičce, může areál obejít zleva. My lenoši, co se musíme za každou cenu předřít, abychom nemuseli udělat krok navíc, jsme se nahoru drápali po čtyřech. Inu, na místě zámku, který je poprvé zmíněn v roce 1356, je dnes patrný jen zbytek válcové věže a přilehlého gotického paláce. V roce 1434 byl neúspěšně obléhán

vojsky Prokopa Holého a v roce 1623 objekt vypálila císařská vojska. Poté se dostal do majetku Lobkoviců, kteří jej však neobnovili. V první polovině 19. století byl hrad pobořen a kameny využity ke stavebním účelům. Koncem minulého století se dočkal konzervace.

My jsme kromě historie ocenili i výhledy na Borotín. Ty nemají chybu.

A máme tu ještě jeden tip: pokud hledáte romantické místo na rande, starý zámek u Borotína je jistota. My se naopak za kvalitní pohybový výkon odměníme. Vedle zříceniny zámku je barokní dvůr, který nabízí svoji, i ve vedrech chladnou, náruč v podobě útulné kavárny. Můžete se osvěžit lahodným nápojem, místní laskominou anebo si zakoupit výrobky z chráněných dílen.

Trasa: Spíše kopcovitá. Mimo Borotín jsou cesty šotolinové, v městysu je asfalt. Trasa je vhodná nejen pro pěší, ale i pro cyklisty a rodiny s kočárky.

Délka trasy: 4,8 km

Čas: 2 hodiny, pokud se věnujete kvízům a čtení tabulí. Čistý čas chůze je 1 hodina a 25 minut.

Kudy tudy do Borotína a okolí

Do Borotína nevede železnice, dostupný je jen po silnicích (spojnice Sudoměřice u Tábora a Sedlec-Prčice). Vyrazit sem můžete i autobusem z Votic, Tábora anebo Jistebnice. Do Kamenné Lhoty doporučujeme spíše vyjet autem, ale pokud automobilismu neholdujete, nejbližší autobusová zastávka je asi kilometr od obce, na rozcestí u hlavní silnice, na dohled rybníku Příbík. I sem míří linky z Votic, Tábora anebo Jistebnice.

Národní potravinářský veletrh Czech Food Expo 2025

Veletrh Czech Food Expo představil přes sto vystavovatelů a prezentoval návštěvníkům kvalitní české potraviny i nejnovější trendy v oblasti potravinářských technologií a využití umělé inteligence.

Desetitisíce návštěvníků přiláká každoročně do Českých Budějovic národní potravinářský veletrh Czech Food Expo a výstava Hobby. A letošní rok nebyl výjimkou.

Na květnové akci se představilo i Ministerstvo zemědělství a Státní zemědělský intervenční fond. Nechyběli ani producenti ocenění značkami kvality potravin KLASA, Regionální potravina anebo BIO.

Potravinářský veletrh do jihočeské metropole láká nejen na potravinářské produkty. Součástí jsou také ukázky malé potravinářské technologie a inovativních řešení pro prodejny a distribuci. Letos se veletrhu zúčastnilo přes 100 vystavovatelů, z nichž 26 se pyšnilo oceněním značkami kvality.

Zájemci mohli v rámci doprovodného programu zhlédnout pestrou paletu kulinářských, kuchařských, cukrářských a pekařských show. Své umění předvedla řada vyhlášených kuchařů, cukrářů i známých osobností ze světa showbyznysu.

Pořadatelé navíc do odborného programu zařadili nová témata, například využití umělé inteligence v potravinářství.

Výstava Hobby je naopak tradičně určena pro zahrádkáře a domácí kutily. Návštěvníci si tak mohli vybírat ze široké nabídky sazenic, zahradního nábytku a dekorací,

náradí, zahradní a komunální techniky. V sekci bydlení byly vystaveny novinky z oblasti vytápění, fotovoltiky nebo izolací. Také v letošním roce se výstava tematicky zaměřila na žádanou nabídku karavanů, obytných vozů a přívěsů, vestaveb a příslušenství včetně odborného poradenství atd.

Naše pole 2025: Tradice, inovace a inspirace

V polovině června se v Nabočanech na Chrudimsku konal jubilejní, 25. ročník zemědělské výstavy Naše pole, která je tradiční přehlídkou polních pokusů odrůd zemědělských plodin, ochrany a výživy rostlin a zemědělské techniky.

Výstava nabídla nejen přehled o tom, co v zemědělství funguje, ale i prostor pro sdílení zkušeností a hledání cest k udržitelnější budoucnosti.

Akce probíhala pod záštitou ministra zemědělství Marka Výborného, který ve svém projevu vyzdvihl důležitost inovací a udržitelnosti v českém zemědělství. U příležitosti 25. jubilea výstavy předal ocenění pracovníkům, kteří byli u zrodu této tradice. Akci navštívil také generální ředitel Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) Petr Dlouhý. Na stánku SZIF návštěvníci získali nejen podklady k dotačním programům, ale i praktické rady, jak si s žádostí poradit.

Na ploše 50 hektarů bylo k vidění přes 600 parcel s odrůdami obilnin, luskovin, olejnin, píceňin i méně tradičních plodin, jako je len, konopí nebo česnek. Návštěvníci si mohli porovnat jednotlivé odrůdy, přivonět k porostům a diskutovat přímo s pěstiteli a výzkumníky.

Letošní ročník, který se nesl ve znamení inovací a udržitelnosti, řešil témata jako utužení půdy, precizní zemědělství či digitalizace. Praktické ukázky moderní techniky, autonomních strojů a GPS systémů doplnily odborné semináře, kde se diskutovalo o dopadech mechanizace na půdní strukturu. Zájemci se například mohli přímo na poli přesvědčit, jak se liší

utužení půdy u odlišně nahuštěných pneumatik.

Zajímavou podívanou nabídlo česko-slovenské mistrovství v orbě tažené koňmi, které ukázalo, že i v době technologií má práce s koňmi své místo např. v chráněných oblastech, na vinicích nebo ve špatně přístupném terénu.

Domácí zmrzlina s medovinou, ořechy a mletým mákem

Zapomeňte na klasické příchutě! Tahle domácí zmrzlina potěší nejen milovníky tradičních surovin, ale i ty, kdo rádi objevují nové chutě. A co je nejlepší? Příprava je snadná a výsledek naprosto výjimečný.

Domácí zmrzlina? Ano, a je to jednodušší, než si myslíte! Nepotřebujete žádný zmrzlinovač a složité postupy. Stačí vám mixér, mrazák a trocha trpělivosti. K tomu kvalitní suroviny a během chvilky si můžete vychutnat osvěžující pochoutku přesně podle své chuti.

Domácí zmrzlina je skvělý způsob, jak si dopřát něco sladkého a zároveň mít plnou kontrolu nad tím, co jíte. Tento recept vás navíc překvapí svou originalitou. Kombinuje totiž medovinu, ořechy a mletý mák do nečekaně lahodné chuti.

Medovina je jedním z nejstarších nápojů lidstva – a přesto ji dnes

v kuchyni využíváme jen zřídka. Přitom její jemná, květinová chuť v dezertech příjemně překvapí.

Abychom zvýraznili jedinečnost této zmrzliny, schovali jsme do ní skoro celé včelí království v podobě jemné medoviny Pleva z lipového medu. Tu v Rodinné firmě Pleva připravují manželé Hanka a Milan Plevovi pomocí kvašení lipového medu za použití speciálních kvasinek. U medoviny vás určitě nadchne to, že neobsahuje přidaný cukr, barviva ani konzervanty, a tak si zachovává bohatou přírodní chuť medu.

Rodinná firma Pleva za tuto medovinu získala v roce 2023 prestižní

ocenění Regionální potravina v Královéhradeckém kraji. Takže se můžete spolehnout, že si vychutnáte poctivý kousek řemeslné dovednosti a opravdovou lahůdku s dokonale vybalancovanou chutí jemně namletých ořechů a máku.

Ingredience:

250 ml 33% smetany
500 g zakysané smetany
50 ml medoviny Pleva
50 g vlašských ořechů
50 g krystalového cukru
20 g mletého máku

Postup:

1. Smetanu vyšlehejte s cukrem do tuha a pozvolna přidejte zakysanou smetanu, medovinu, mletý mák a jemně nasekané ořechy.
2. Směs důkladně promíchejte, přendejte do plastové nádoby a vložte do mrazáku.
3. A pozor, zde je důležité, abyste zmrzlinu každých 30 minut promíchali, dokud neztuhne.

Tip: K této zmrzlině se dokonale hodí sušené švestky, nebo k ní přikusujte čokoládové nebo karamelové preclíky.

Polsko ukázalo směr: Inovace v ovocnářství inspirují i české pěstitele

Moderní technologie, sdílení zkušeností i evropské trendy v ovocnářství – to vše nabídla čtyřdenní odborná exkurze za producenty ovoce v Polsku, která se konala ve dnech 27.–30. května 2025.

Akce, pořádaná ve spolupráci s Ovocnářskou unií Moravy a Slezska, byla součástí aktivit Celostátní sítě pro venkov. Zúčastnili se jí zástupci zemědělské praxe,

odborných organizací i veřejné správy. Cílem bylo načerpat inspiraci pro rozvoj ovocnářství v České republice – zejména v oblastech integrované produkce, moderních technologií a odbytu.

Účastníci navštívili špičkové farmy specializované například na borůvky, jabloně, hrušně a drobné ovoce. Seznámili se s technologiemi skladování, mechanizovaným řezem, autonomními traktory i biologickými přípravky pro zlepšení kvality úrody. Velmi zajímavým tématem byly také moderní třídící linky a systémy protimrazové ochrany.

Exkurze byla příležitostí k navázání nových kontaktů, sdílení zkušeností a hlubšímu pochopení možností, které nabízí evropská dotační

zemědělská politika. Přinesla nejen praktické poznatky, ale i motivaci k zavádění inovací v českém prostředí. Potvrdila, že sdílení zkušeností a využití evropských dotací mohou být klíčem k úspěchu. A také připomněla, že Polsko, největší producent ovoce v EU – má v oblasti ovocnářství co nabídnout.

Celou reportáž z akce najdete:
szif.gov.cz/cs/venkov → Newsletter

Chystáme

Vybrané akce Celostátní sítě pro venkov

(více na szif.gov.cz/cs/venkov a na regionálních odborech, termíny se ještě mohou měnit):

Praha	Projekty PRV očima zemědělských ekonomů	Exkurze ČR	8. a 11. 7. 2025
Opava	Zemědělství na Osoblažsku napříč staletími	Prezentační aktivita	26. 7. 2025
Praha	Bramboráda v Krásné Hoře nad Vltavou	Prezentační aktivita	9. 8. 2025
Olomouc	Top víno Slovácka	Prezentační aktivita	16. 8. 2025
Hradec Králové	Odborná exkurze na Balkán	Zahraniční exkurze	25.–29. 8. 2025